

Retouradres

Aan het college van burgemeester en wethouders
Directie
Hoofdafdelingsmanagers

Datum 15 april 2013
Ons kenmerk GRIFFIE//2013/
Contactpersoon D.M. Taets van Amerongen-Ingram
Doorkiesnummer 023-5113032
E-mail dtaets@haarlem.nl
Bijlage(n) 1
Onderwerp evaluatie vergaderstelsel

Geachte heren/dames,

Het is een goede gewoonte dat de raad halverwege zijn periode het eigen functioneren evalueert met het oog op mogelijke verbeteringen. Door tijdig te doen kunnen veranderingen nog worden doorgevoerd en kunnen ook nieuwe raadsleden hierover worden geïnformeerd.

Het veranderen van de uitgangspunten en de doelstellingen van het vergaderstelsel¹ is niet het vooropgezette doel van deze evaluatie.

Om nog even op te frissen: de doelstellingen zijn als volgt vertaald in het Haarlemse vergaderstelsel:

- Op een enkele uitzondering na, vinden alle bijeenkomsten van de gemeenteraad plaats op de donderdagavond.
- Er wordt vergaderd in een driewekelijkse cyclus. In de eerste week worden in de commissies zoveel als mogelijk de raadsvoorstellen behandeld. De tweede commissieweek kan worden benut voor de besprekpunten. De cyclus wordt afgesloten met een raadsvergadering in de 3e week.
- Tijdens de zogeheten raadsmarkt (in de 1^e en 2^e week) vinden stadsgesprekken met burgers en organisaties plaats en indien wenselijk informatieve bijeenkomsten.

---

¹ De doelstellingen van het vergaderstelsel zijn:

- Het moet burger en politiek dichterbij elkaar brengen doordat het duidelijk, flexibel en herkenbaar is.
- Het moet ertoe bijdragen dat vergaderingen efficiënt verlopen waardoor een verschuiving kan optreden in de tijdsbesteding van het raadswerk (meer extern gericht).
- Het moet ertoe bijdragen dat de politiek (weer) levendig is en (meer) voldoening geeft.
- Het moet leiden tot een snelle besluitvorming.
- Het geheugen van de raad moet zijn gewaarborgd.

Hoe gaan we dit evalueren?

Voor deze evaluatie is bewust niet gekozen voor een traditionele manier van enquêteren. De (schaduw)raadsleden hebben hun input kunnen geven tijdens een interactieve bijeenkomst waar over stellingen is gediscussieerd aan de hand van een stemming met stemkastjes. Deze raadsbijeenkomst heeft inmiddels plaatsgevonden op 21 maart jl. De opkomst was groot (38 raad- en schaduwraadsleden).

Wat wordt er aan jullie gevraagd?

Van de raadsbijeenkomst is een voorlopige analyse gemaakt (zie bijlage) en aan jullie wordt gevraagd of jullie de raad nog suggesties of aandachtspunten willen meegeven. Met deze aanvullingen wordt het definitieve rapport gemaakt en aan de commissie Bestuur voorgelegd.

Tijdens de raadsbijeenkomst van 21 mei jl. is een ook aantal punten naar voren gebracht die specifiek te maken hebben met de verantwoordelijkheden van BenW c.q. die de ambtelijke organisatie aangaan. Hieronder vinden jullie hiervan een opsomming. Het verzoek aan jullie aan te geven wat jullie met deze opmerkingen (kunnen) doen :

1. Aangegeven is dat voor de belangrijke kaderstellende onderwerpen een betere planning wenselijk is. Hiermee hangt samen dat deze onderwerpen nog te weinig beginnen met een startnotitie, waardoor de raad kan meedenken over (de inrichting van) het besluitvormingsproces en de mogelijke alternatieven. De raad hecht ook aan meer keuzemogelijkheden. Als in het begin van een besluitvormingsproces door de raad de verschillende denkrichtingen kenbaar kunnen worden gemaakt, kan hier rekening mee gehouden worden bij het schrijven van de uiteindelijke nota.
2. Sommige raadsleden vinden het jammer dat er tijdens de commissievergaderingen nog teveel (technische) vragen worden gesteld aan de wethouder. Dit wijten zij voor een deel aan de kwaliteit van de stukken. In dit verband is ook opgemerkt dat wanneer een kort inleidende historisch overzicht in de nota wordt opgenomen dit tot meer inzicht leidt, waardoor de context helderder wordt. Aandacht voor de kwaliteit van de stukken blijft dus nodig!
3. Als er wordt ingesproken door belangstellenden is er aangegeven dat het wenselijk is dat de wethouder, nadat de commissieleden in de gelegenheid zijn gesteld om vragen aan de sprekers te stellen, zo nodig afsluitend om een reactie wordt gevraagd.
4. Een grote meerderheid vindt dat de rolverdeling tussen college en raad voor verbetering vatbaar is. De raad zit nog te veel op de stoel van BenW, maar dit heeft ook te maken met vertrouwen, bijv. in tijdige informatie.
5. Het is de wens om zo min mogelijk informatieve raadsmarkten gericht op kennisoverdracht te organiseren. De nota's moeten voldoende helderheid bieden voor een goede behandeling in commissie en raad. Raadsleden moeten zelf hier ook kritisch op zijn!
De raadsmarkt is bedoeld voor zowel informatieve bijeenkomsten voor raadsleden als ook voor interactie met de stad. Het is en blijft een aandachtspunt dat de raadsmarkt niet volloopt met informatieve bijeenkomsten. De raadsmarkt is namelijk vooral ook in het leven geroepen om meer ruimte te hebben om met de stad te praten (versterken externe gerichtheid).
6. De voltallige oppositie geeft aan dat ambtenaren minder bereidwillig zijn als zij vragen om informatie of medewerking.

7. Er is aangegeven dat in sommige gevallen de wethouder wordt gevraagd om instemming voor de beantwoording van technische vragen. De afspraak is dat technische vragen rechtstreeks aan de behandeld ambtenaar worden gesteld en door hem/haar ook rechtstreeks worden beantwoord met een kopie van het antwoord gericht aan de griffie. De griffie informeert vervolgens de commissie.
8. Tijdens de raadsvergadering moet de Antichambre beschikbaar zijn voor de raad voor overleg en moeten daar geen ambtenaren zijn, zoals veelal nu het geval is. Voor ambtenaren is de Castelijnskamer beschikbaar.

Wat zijn de vervolgstappen?

De uitkomsten van de raadsbijeenkomst en ook de aan jullie gevraagde input worden geanalyseerd en daarover wordt gerapporteerd. Dit rapport wordt besproken in de commissie Bestuur van 20 juni a.s. In dit rapport worden de mogelijke acties benoemd en de raad beslist welke van deze acties verder moet worden uitgewerkt voor de nieuwe raadsperiode. In deze rapportage worden tevens feiten en cijfers van het huidige vergaderstelsel gepresenteerd en worden in de bijlage vergadervoorbeelden uit de gemeentelijke praktijk geschetst.

Wanneer reactie?

Graag ontvangen wij jullie reactie voor 23 mei a.s.

Met vriendelijke groeten,

Het raadspresidium

Bijlage 1: Voorlopige analyse van de uitkomsten

Op grond van de raadsbijeenkomst kan een voorlopige analyse worden gemaakt van de belangrijkste uitkomsten. Deze wordt aangevuld met de suggesties en reacties die komen van BenW, directie en afdelingsmanagers.

In de analyse wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- A. Uitkomsten die tot acties leiden die meteen worden doorgevoerd en/of waar aandacht voor wordt gevraagd.
- B. Uitkomsten die tot acties leiden na bespreking in de commissie bestuur van 20 juni. Deze acties worden dan óf zo spoedig mogelijk na de commissiebespreking doorgevoerd, óf met ingang van de nieuwe raadsperiode;
- C. Uitkomsten die niet leiden tot veranderingen, maar wel nuttig zijn om onder de aandacht te brengen.

A. Categorie A: uitkomsten die tot acties leiden die meteen worden doorgevoerd en/of waar aandacht voor wordt gevraagd

- Bij belangrijke kaderstellende onderwerpen zal het inspreken in een vergadering/raadsmarkt voorafgaand aan de behandeling in de commissie plaatsvinden.
- Belangrijke kaderstellende onderwerpen worden gestructureerd in drie fasen (1) beeldvorming, (2) oordeelsvorming en (3) besluitvorming.
  1. Tijdens de beeldvormende fase gaat het om het verkrijgen van een goed inzicht in het onderwerp. Hiervoor levert BenW een startnotitie. Tijdens de beeldvormende vergadering is er sprake van informatieoverdracht, het inventariseren van politieke keuzemogelijkheden en voor- en tegenargumenten. Op basis hiervan wordt het raadsvoorstel gemaakt.
  2. Oordeelsvorming is gericht op het formuleren van een politiek standpunt op grond van argumenten en de weging daarvan. Hierbij gaat het om het voeren van het debat tijdens de commissievergadering.
  3. Besluitvorming is gericht op het formuleren van in ieder geval een meerderheidsstandpunt (en eventueel consensus) op basis van argumentatie of onderhandeling. Dit vindt plaats tijdens de raadsvergadering.
- Het bespreken van de minder grote onderwerpen, zoals ter kennisname stukken, neemt onevenredig veel tijd in beslag. Voorzitters zullen weer meer kritisch zijn op het agenderen van ter kennisname stukken. Commissielid moet het doel van de bespreking aangeven, zodat dat ook op de agenda kan worden opgenomen. Vervolgens wordt er door de voorzitter gepeild of een meerderheid van de commissieleden hiermee akkoord gaan. Bij ter bespreking aangeboden stukken dient BenW duidelijker in de nota op te nemen wat het doel van de bespreking is, m.a.w. op welke punten verlangt zij input van de commissie en wat wordt daarmee gedaan.
- De rondvraag wordt (weer) zoveel mogelijk al van tevoren gemaaild, zodat de wethouder deze ter vergadering kan beantwoorden en zich daarop heeft kunnen voorbereiden.
- De Antichambre is tijdens de raadsvergadering beschikbaar voor de raad voor overleg en het verzamelen van handtekeningen. Nu wordt de ruimte veelal in beslag genomen door ambtenaren, terwijl voor ambtenaren de Castelijnskamer beschikbaar is.
- De raadsmarkt is bedoeld voor zowel informatieve bijeenkomsten voor raadsleden als ook voor interactie met de stad. Het is en blijft een aandachtspunt dat de raadsmarkt niet volloopt met informatieve bijeenkomsten. Volgens de raad moeten in principe de nota's voldoende helderheid bieden voor een goede

behandeling in commissie en raad. De raadsmarkt is namelijk vooral ook in het leven geroepen om meer ruimte te hebben om met de stad te praten (versterken externe gerichtheid). Tevens is het belangrijk dat raadsleden zelf de bijeenkomsten in de raadsmarkt (helpen) voorbereiden, om ze te richten op wat de raad wil. Dat is de reden dat altijd aan de commissies wordt gevraagd of ze behoefte hebben aan een bijeenkomst tijdens de raadsmarkt. Ook wordt dan gevraagd wie wil helpen invullen. Als dat niet lukt, zou een raadsmarkt eigenlijk niet moeten doorgaan.

- Het raadspresidium heeft twee taken. Ze heeft van de raad enerzijds de taak gekregen om initiatieven te nemen voor verbetering van de werkwijze van de raad. Dit doet zij door lering te trekken uit onder meer de wijze waarop de behandeling van onderwerpen is verlopen. Anderzijds is het raadspresidium door de raad gemachtigd om de agenda's van de commissie- en van de raadsvergaderingen op te stellen op basis van de input die zij hiervoor krijgt van de raad en BenW. Het is aan de commissie en raad om, indien gewenst, de agenda aan het begin van een vergadering aan te passen.
- Een meerderheid geeft aan dat de mogelijkheden van de griffie meer benut kunnen worden. Communicatie met de raadsleden en langsgaan bij de fracties zal mogelijk soelaas bieden. Daarnaast kan informatie via een werkplan of een korte samenvatting van de dienstverlening een oplossing zijn.
- Het principe is dat onderwerpen worden behandeld in de raadscommissie waar het thuis hoort (volgens de programma-indeling van de commissies) en daar integraal worden behandeld. Dit betekent dus inclusief bijvoorbeeld de financiële, milieu- of ruimtelijke aspecten. Voor de input op aspecten die niet direct de betreffende commissie aangaan, is het de bedoeling dat deze worden afgestemd binnen de fractie.

Het kan echter voorkomen dat toch gezamenlijk met een andere commissie een onderwerp wordt behandeld. Dit kan zijn bij grote kaderstellende onderwerpen, zoals de Structuurvisie Openbare Ruimte. Hierbij gaat het om onderwerpen waarbij materiedeskundigheid zo specifiek is dat de input van twee commissies wenselijk is.

De commissie Bestuur wordt erbij uitgenodigd als er geen (volledige) financiële dekking is binnen de begroting.

Dat is de lijn die het presidium volgt.

B. Uitkomsten die tot acties leiden na bespreking in de commissie bestuur van 20 juni.

- Een meerderheid heeft aangegeven dat er te weinig in de commissie wordt gedebatteerd en te veel aan de wethouder wordt gevraagd. Voorgesteld is om de wethouder tijdens de behandeling voortaan op de tribune te laten plaatsvinden. Hiervoor dienen de randvoorwaarden wel op orde te zijn, zoals heldere nota's en besluitvormingsprocessen.
- Een grote meerderheid van de raad vindt dat afgesplitste fracties te veel spreektijd krijgen. Het voorstel is dat de nieuwe fractie naar rato spreektijd krijgt van de fractie waarvan zij is afgesplitst;
- De rondvraag wordt alleen als agendapunt tijdens de eerste week opgenomen.
- Per commissielid mag er één rondvraag worden gesteld of per fractie mag er één rondvraag worden gesteld.

C. Uitkomsten die niet leiden tot veranderingen c.q. bevestigen dat zaken onveranderd blijven

- Een grote meerderheid acht het niet wenselijk dat aan het eind van de eerste commissieavond in een korte raadsvergadering de hamerstukken worden afgetikt.
- Een grote meerderheid wil vasthouden aan vaste raadscommissies voor bepaalde onderwerpen met een vaste samenstelling.
- De vergaderingen vinden plaats op donderdag, een uitzondering daar gelaten.
- Een grote meerderheid wil niet minder vergaderen, dan in de huidige cyclus is voorzien.